

Nyíregyházi Törvényszék
Nyíregyháza
10G. 15-18-040052/9/I.

A Nyíregyházi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság LÁ CZAY ÜGYVÉDI IRODA (képviselő címe, ügyintéző: Dr. Lác zay György ügyvéd) által képviselt Cg. cégjegyzékszámú **É.- m-i K. K. Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (felperes címe) **felperesnek**, Kovács Előd Ügyvédi Iroda (képviselő címe; ügyintéző: dr. Kovács Előd ügyvéd) által képviselt Ny. Önkormányzata (alperes címe) **alperes** ellen 859.877.000.-Ft és járulékai iránt indított perében az alulírott napon megtartott tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A bíróság kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.199.523.000 Ft-ot, azaz egymilliárd-egyszázkilencvenkilencmillió-ötszázhuszonháromezer forintot, ebből

- 132.998.000 Ft, azaz egyszázharminckettőmillió- kilencszázkilencvennyolcezer forint tőke után 2013. április 6. napjától,
- 187.983.000 Ft, azaz egyszáznyolcvanhétmillió- kilencszáznyolcvanháromezer forint tőke után 2014. április 6. napjától,
- 250.175.000 Ft, azaz kettőszázötvenmillió-egyszázhetvenötezer forint tőke után 2015.április 6. napjától,
- 288.721.000 Ft, azaz kettőszáznyolcvannyolcmillió-hétszázhuszonegyezer forint tőke után 2016. április 6. napjától,
- 339.646.000 Ft, háromszázharminckilencmillió-hatszáznegyvenhatezer forint tőke után 2017. április 6. napjától számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 % ponttal növelt mértékű késedelmi kamatát. .

Kötelezi továbbá az alperest, hogy a fenti határidőben fizessen meg a felperesnek 7.580.000 Ft, azaz hétmillió-ötszáznyolcvanezer forint elsőfokú perköltséget.

A bíróság megkeresi a Ny-i Törvényszék Gazdasági Hivatalát, hogy

- az X/2017. elnöki letéti számon nyilvántartott 209.520 Ft-ot, azaz kétszázkilencezer-ötszázhusz forintot,
- az Y/2017. elnöki letéti számon nyilvántartott 68.205 Ft-ot, azaz hatvannyolcezer-kétszázöt forintot az ítélet jogerőre emelkedését követően fizessen meg az alperes részére.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a megyei bíróságnál 3 példányban benyújtható fellebbezésnek van helye, melyet a Debreceni Ítéltáblához kell címezni.

Az ítéltábla előtti eljárásban a jogi képviselet kötelező.

A fellebbezésnek meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a fellebbezés tárgya irányul és elő kell adni, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. A fellebbezési illeték mértéke a fellebbezett érték 8%-a, de legkevesebb 15.000.-Ft legfeljebb 2.500.000.-Ft

A bíróság tájékoztatja a feleket, hogy az Ítélet tábla az ítélet ellen irányuló fellebbezést tárgyaláson kívül is elbírálhatja, a felek azonban az 1952. évi III. törvény (Pp.) 256/A.§ (1) bekezdésének b.)-d.) pontjaiban felsorolt esetekben tárgyalás tartását kérhetik, illetve a fellebbezési határidő lejártá előtt előterjesztett közös kérelmük alapján a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálása kérhető.

I n d o k o l á s :

A bíróság a peres felek perbeli előadásai, az általuk csatolt okiratok, I. L., M-né B. M., J. M. V., M. G., K. T. és P. I. tanúk vallomásai, valamint szakértő igazságügyi könyvszakértő, F. J. igazságügyi közlekedési szakértő szakvéleményei, kiegészítő véleményei és perbeli nyilatkozatai alapján az alábbi **tényállást** állapította meg:

1. Az alperesi önkormányzat, mint megbízó 2004. november 24. napján közszolgáltatási szerződést kötött a felperes jogelődjével, a Sz. V. K. Részvénytársaság szolgáltatóval, amely szerződésben a megbízó megbízta a szolgáltatót az autóbusszal végzett menetrend szerinti helyi közforgalmú személyszállítás ellátásával. E szerződés *2005. január 01. napjától 2012. december 31. napjáig meghatározott időtartamra szól.*

A közszolgáltatási szerződés pénzügyi feltételeit a szerződés 5. pontja tartalmazta. Az általános feltételek körében rögzítést nyert, hogy a jelen szerződés tárgyát képező szolgáltatás üzleti vállalkozás, ezért a finanszírozás módszerének alapelve, hogy a szolgáltató által nyújtott teljesítményekhez szükséges, és indokolt ráfordításoknak megfelelő szintű bevételi oldali fedezete legyen, figyelemmel az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvényben foglaltakra.

A szerződő felek abban állapodtak meg, hogy a közszolgáltatási feladat a menetrendi vonalakkal leírt terület ellátására vonatkozik, a valós veszteségek kiszámítása a területen lévő viszonylatokra együttesen kerül megállapításra. A közszolgáltatási tevékenységből származó bevételekkel kapcsolatos üzleti kockázatot a szolgáltató vállalja, kivéve, ha számszerűen alátámasztva igazolja az utazási igények és egyéb körülmények szerződés megkötését követő jelentős változását. A szolgáltató viseli az összes működési költséget, beleértve az adókat, illetékeket, valamint a fejlesztési beruházási ráfordításokat is (V.1.1.) A szolgáltatót illeti meg minden közszolgáltatásból származó, azzal összefüggő bevétel, ideértve a menetdíjbevételt, az utasokat jogszabály alapján megillető kedvezmények után járó fogyasztói árkiegészítést, normatív támogatást, megbízó által biztosított üzemeltetési, működési támogatást, az utasok által fizetett pótdíjakat és valamennyi egyéb bevételt. (V.1.2.)

Veszteség kiegyenlítés esetén az annak alapjául szolgáló közszolgáltatási kötelezettségeket, az érték járó pénzügyi ellentételezés meghatározásának módját, és mindenkor összegét, a fizetési feltételeket az EU 1893/1991. EGK. tanácsi rendelettel módosított 1191/1969. EGK tanácsi rendeletben foglaltakra figyelemmel a vonatkozó egyéb rendelet előírásai alapján számítottan kell meghatározni.

Az árszabályozás díj alkalmazási feltételek rögzítésében szabályozásra került, hogy a helyi autóbussz közlekedésben alkalmazható díjakat az alkalmazási feltételekkel együtt a vonatkozó jogszabályok alapján megbízó állapítja meg és hatósági árként rendeletben teszi közzé. (V.2.1.) A felek általános elvként költségalapú árképzésben állapodnak meg az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény előírásra is tekintettel. (V.2.2.) A megbízó szavatolja, hogy az árak meghatározásánál mindenkor figyelembe veszi az inflációk alakulását, azon belül kiemelten az üzemanyagárak, az autóbussz beszerzési árak, a jármű javítási-, fenntartási, szolgáltatások árszínvonalát, valamint az ágazati, annak hiányában az országos bérmegállapodásban rögzített feltételeket, továbbá a díjszínvonal utasforgalomra gyakorolt várható hatását. Az ármegállapítás előkészítéséhez a megbízó javaslatot kér a szolgáltatótól (V.2.3.). A szolgáltató a hatósági ár, illetve áralkalmazási feltételek felülvizsgálatát kérheti, ha az azok meghatározása során figyelembe vett tényezőkben és körülményekben jelentős változás következett be, ide értve jogszabályi környezeti változásokat, amelyek következtében a szolgáltató működési költségei jelentős mértékben nőnek, illetve bizonyíthatóan nőni fognak. A felülvizsgálat eredményéről megbízó döntéséről szolgáltatót a felülvizsgálati kérelmet követő 60 napon belül írásban értesíti. (V.2.4.)

A számvitel elszámolás címszó alatt a felek megállapodtak abban, hogy a közszolgáltatási feladatokhoz kapcsolódó eszközöket és forrásokat, bevételeket és ráfordításokat a vonatkozó törvény szerint meghatározott számviteli politikában rögzített egységes, következetes, az átcsoportosítás lehetőségét kizáró elszámolás alapján kell nyilvántartani. A nyilvántartási rendszernek biztosítania kell, hogy a szerződésben szereplő közszolgáltatási feladatok valós eredménye külön kimutatható legyen (V.3/1). Amennyiben a szolgáltató a szerződés fennállásának időtartama alatt veszteség kiegyenlítésre válik jogosulttá, úgy az elkülönített elszámolás kötelezettsége a veszteségkiegyenlítés alapjául szolgáló közszolgáltatási kötelezettségekre is kiterjed (V.3/2). A szolgáltató a szerződés tárgyát képező közszolgáltatási tevékenységéről a szolgáltatási időszak kezdő napjától belső számvitelében köteles elkülönített elszámolást vezetni, s arról évente eredményelszámolást készíteni, melyet tájékoztató jelleggel tárgyévét követő év március 31-ével benyújt a megbízónak. (V.3/3)

A felek arra törekedtek, hogy legkésőbb 2008-tól a vonali szintű eredményesség kimutatást biztosító, megfelelő tárgyi eszközökkel támogatott rendszert alakítanak ki, honosítanak meg. Ezen időpontig eseti méréssel szükség szerint történik az eredményesség meghatározása. (V.3/4)

A meghatározott időtartamra kötött szerződés preambulumban a szerződő felek megállapították, hogy az autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállításról szóló 2004. évi XXXIII. törvény értelmében a *helyi közlekedésben* a települési önkormányzat feladata a közforgalmú közlekedés részeként a lehető legmagasabb színvonalú menetrend szerinti autóbussz közlekedés biztosítása, az utazási igények és a rendelkezésre álló pénzügyi lehetőségek figyelembe vételével. A hivatkozott törvény alapján a *helyközi közlekedésben* az állam feladata a menetrend szerinti autóbussz közlekedés biztosítása. Ennek megfelelően a Magyar Állam nevében a törvény értelmében eljáró közlekedésért felelős miniszter a közszolgáltatási szerződés időkeretében a Sz. V. Rt-t bízza meg a helyközi (távolsági) menetrendje által tartalmazott működési területen helyközi és távolsági közforgalmú személyszállítás ellátásával, tudomásul véve, hogy a szolgáltató a menetrendben megjelölt helyközi járatokkal helyi forgalmat is végezhet helyközi díjszabással.

A megkötött szerződés törvényi szabályozásának alapja az autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállításról szóló 2004. évi XXXIII. törvény, amely az Európai Unióhoz való csatlakozásról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján lépett hatályba (2004. május 1.). E törvény kiemelte a feladatot a koncesszió köteles tevékenységek köréből. A belföldi

személyszállítás terén az Európai Unió szabályozásának irányába mutató pályázati rendszert vezette be általános érvénnyel a törvényhez fűzött miniszteri indokolás szerint. Ezért a törvény külön kiemelten tartalmazza a menetrend szerinti személyszállításra vonatkozó közszolgáltatási szerződés megkötését megelőző pályáztatási szabályokat.

2. Az alperes 2009-től a felperesi jogelőd hátrányára 700 millió forintot meghaladó veszteséget halmozott fel. Emiatt a felperes jogelődje 2012. június 14-én kelt levelével 2012. szeptember 14. napjára felmondta a felek között létrejött közszolgáltatási szerződést, amely felmondási időt a követelés rendezésére vonatkozó megállapodás előkészítése miatt a szolgáltató 2012. szeptember 30. napjáig meghosszabbított. Ennek eredményeként a felek 2012. december 7. napján megállapodást kötöttek, amelyben meghatározták a 2009-2010-2011. évekre vonatkozó veszteségek rendezésének mértékét, módját és a kiegyenlítés idejét, ütemezését. Emiatt a felperesi jogelőd a közszolgáltatási szerződés felmondását visszamondta. A megállapodásban rögzítettek szerint az alperes 2009., 2010., 2011. és 2012. évekre összesen 755.767.000 Ft részletekben történő megfizetését vállalta oly módon, hogy 225.906.000 Ft értékben ingatlanokat ruházott át a szolgáltató részére, míg a fennmaradt összeget 10 év alatt egyenlő részletekben vállalta megfizetni, amely kötelezettségének jelenleg is eleget tesz. (keresetlevél F/III. melléklete)

3. A közszolgáltatási szerződés határozott időtartamán belül a szerződő felek a közszolgáltatási szerződés meghosszabbítására tárgyalásokat folytattak.

Az alperes megbízta dr. K. J. igazságügyi könyvszakértőt, mutassa ki, hogy Ny. város helyi személyszállítása az összes bevétel hány százalékát teszi ki 2010-2011-2012. évben. Hogyan alakult az utasszám, az utascsoportonkénti bevétel, a vonalhálózat és viteldíjak mind a helyközi, mind a helyi közlekedés szempontjából. A szerződés értelmében a költségekről a társaságnak külön-külön nyilvántartást kell vezetnie mind a helyközi, mind a helyi személyszállításról, ezen belül is útvonalankénti bontásban. A számviteli nyilvántartásból ez az elkülönítés megállapítható-e. A veszteség kiegyenlítése érdekében 2010-2011. évben csatolásra kerültek a veszteséget bemutató számítások, ezek objektíveknek, átláthatóaknak tekinthetőek-e.

Összefoglaló megállapításában a szakértő 2012. október 16-án az alábbiakat rögzítette:

- Az elkészített beszámolóknak csak a helyi közlekedéssel kapcsolatos bevételek és költségek, ráfordítások kerültek bemutatásra. A gazdálkodás jobb megítélése érdekében a vállalati szintű adatokra is szükség van.

- A jövedelmezőség, hatékonyság vizsgálata érdekében a benyújtott jelentések információtartalma nem megfelelő, mert a költségnemenkénti összetétel elfedi, hogy a társaság más tevékenységéből milyen mértékű költség kerül felosztásra a helyi közlekedésre.

- A vizsgált években túlkompenzáció vélelmezhető, melynek nagysága 2010. évben 280-300 millió forint, míg 2011. évben 225-245 millió forint. Az előbbi összegeket a szakértő kalkulációs eljárással közvetett metodika alkalmazásával állapította meg. Miután ez jelentős mértékű képviselő összeg, emiatt az önkormányzat átláthatóbb beszámolókat kell, hogy igényeljen. Az átláthatóság egyrészt a vállalati szintű és a helyi személyszállítási szintű eredménylevezetés bemutatásával biztosítható, másrészt nem elegendő a költségeknek a költségnemenkénti bemutatása, hanem szükséges a közvetlenül felmerült költségeknek és a felosztott költségnek a nemenkénti bontása. Ezek az adatok szolgálnak oly mértékben az önkormányzat igényét, hogy megalapozott döntést tudnának hozni akár a menetjegyek áraival, vagy akár a szolgáltatást végző gazdálkodásával kapcsolatban. (20. sz. jegyzőkönyv A/1. alatti melléklete)

Az alperes szándéka továbbra is az volt, hogy a helyi közlekedési közszolgáltatás ellátásáról a felperes jogelődje, a Sz. V. Zrt., mint szolgáltató útján gondoskodjon. Ezért az alperes

polgármestere 2012. december 6-án a közgyűléshez előterjesztést nyújtott be, ami az alábbi megállapításokat tartalmazta:

Az időközben hatályba lépett személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 25.§ (1) bekezdése szerint lehetőség van a közszolgáltatási szerződés meghosszabbítására az 1370/2007. EK. rendelet 4. cikk (3)-(4) bekezdése miatt; az EK. rendelet alapján a szerződés négy évvel meghosszabbítható. Az alperes közgyűlése 2012. november 29. napján megtartott közgyűlésén a közszolgáltatási szerződés meghosszabbításáról döntött, bár az alperesi 292/2012. (XI.29.) számú határozat 2.) pontja értelmében az alperes önkormányzata a felperes jogelődje által megküldött szerződéstervezetet nem tartja elfogadhatónak, de a felek elkötelezték a további egyeztetések folytatására, a szerződés meghosszabbítására, ezért a közgyűlés felhatalmazta a polgármestert a közszolgáltatási szerződés meghosszabbítása érdekében szükséges tárgyalások továbbfolytatására. Ezen intenzív tárgyalások eredménye a beterjesztett szerződéstervezet, amely V.6. pontjában jelenik meg egyedül eltérő álláspont, amely a tárgyalások során is a felek közötti vita tárgyát képezte, ugyanis a finanszírozást befolyásoló tényezők, mint üzleti vállalkozási kockázatot jelentő tételek kölcsönös viselése ellentétes álláspontra helyezte a felek véleményét. (40052/2018/8. sz. jegyzőkönyv A/2. sz. melléklete)

Az előterjesztésben hivatkozott, majd utóbb elfogadott módosított közszolgáltatási szerződést a felek 2016. december 31-ig meghosszabbították. A módosított szerződés V.6. pontja a *finanszírozás aktuális állapotát* rögzítette, amelyben a felek hivatkoztak arra, hogy folyamatban van a megrendelés alapját képező vonalhálózat és menetrend felülvizsgálata. A felek ezért abban állapodtak meg, hogy a szerződés aláírásakor ismert mennyiség és minőségi kritériumok alapján határozzák meg a 2013. év első félévére vonatkozó tervezet ellentételezés összegét mint előleget, amelynek várható összege 180 millió forint feltételezve, hogy az első félévben a menetrend nem változik, legfeljebb azonban 2013. június 30. napjáig. A felek kölcsönösen vállalják azt, hogy 2013. február 1. napjával történő bevezetés mellett díjemelésről döntenek, amely a 2012. évre vonatkozó, a KSH által közölt átlagos infláció mértékét követi, amennyiben azt a megbízó közgyűlése támogatja.

Megegyeztek továbbá abban, hogy 2013. április 30-ig a 2012. évi októberi utasszámlálás adatainak, a megbízó által készített vonalhálózat és menetrend felülvizsgálatára irányuló tanulmány, javaslat alapján egyeztetnek és előzetes javaslatot készítenek a 2013. év félévre, valamint a következő évre a várható forgalmi teljesítményekről, a szolgáltatáshoz szükséges kapacitástervezés, éves bevétel, költség és ellentételezés szükséges összegének meghatározása érdekében.

A per eldöntése szempontjából releváns költségösszetétel címszó alatt a V. pénzügyi feltételek 3. pontjában rögzítésre került, hogy a szolgáltató viseli az V.1.pontban foglaltak szerint a szerződés által előírt mennyiségben és minőségben történő teljesítésével összefüggésben felmerülő összes költséget. Az elszámolható költségstruktúrát a 8. sz. melléklet tartalmazza.

A költségstruktúra elszámolását tartalmazó 8. sz. melléklet a hosszasan tárgyalt finanszírozás aktuális állapotának rögzítése miatt a szerződéshez kitöltött formában került beterjesztésre. (40052/2018/6. sz. jegyzőkönyv P. I. tanúvallomása 7. oldal)

Az alperes a szerződés V.6. pontjában hivatkozott helyi autóbusszal végzett személyszállítási menetrend felülvizsgálatára 2012. november 27-én megbízást adott a K-T. konzorcium részére Ny. közigazgatási területén belül autóbusszal végzett menetrend szerinti helyi tömegközlekedés gazdaságilag optimális vonalhálózatának és menetrendi teljesítményének kialakítására. Ennek előzményeként került rögzítésre az, hogy a felperes jogelődje 2013. január 24-én arról tájékoztatta az alperest, hogy a menetrend szerinti helyi tömegközlekedés állami normatív támogatása 2013. évben megszűnik. A 2013. évre prognosztizált, a felperes jogelődje és az alperes közötti

közszolgáltatási szerződés általi finanszírozási kötelezettségek mértéke megnövekedett. Ezen előre nem látható indokok szükségessé tették a megbízási szerződés módosítását is az időközi jelenlegi hálózatra vonatkozó 2013. május 1-jével bevezethető költségcsökkentési hálózatvariáns kidolgozását.

A felperes jogelődje 2013. február 27-én javaslatot terjesztett elő a 2013. évi menetrend szerinti helyi autóbusz közlekedés várható veszteségének csökkentése érdekében a 2012. október hónapban tartott utasszámlálás alapján, rögzítve a menetrend és vonalhálózat módosítási javaslatait és helyettesítő megoldásokat az 1-H40 vonalszámokra kiterjedően azzal, hogy ha 2013. május 1-től minden javasolt teljesítménycsökkentés megvalósul, a 2013. évi veszteségtérítés összege kb. 49 millió forinttal csökkenhet. A rugalmas közlekedést 2013. május 1-től megszüntetni javasolta, ami 1,1 millió forint megtakarítást eredményez. További veszteségcsökkentési lehetőség az évente kötelező utasszámlálás elhagyása, ez évi 4-6 millió forint csökkenést eredményez (40095/16/21. sorszám alatt csatolt irat).

A felperes jogelődje által javasolt módosítások a 2013. április 15-i szerződésmódosításban hatályosultak. (40052/18/6. sz. jegyzőkönyv P. I. tanúvallomása 8. oldal 3. bekezdés)

4. A peres felek képviselői 2013. november 6. napján a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumhoz közös kérelmet nyújtottak be, amelyben rögzítették, hogy a helyi közösségi közlekedés szerkezetátalakítása és fejlesztése érdekében 2014. év végéig annak megvalósítása miatt a helyi közlekedés támogatásához 2013. évre 186.824.000 Ft-ot, 2014. évre 253.000 Ft támogatást kértek. A kérelemben tájékoztatták a minisztériumot arról, hogy a város 117 000 lakója, a bejáró diákok, dolgozók, idelátogatók évente 23 millió utazás alkalmával veszik igénybe az autóbuszok által nyújtott szolgáltatást.

Hivatkoztak a felek közötti egyezséggel zárult megállapodásra, amelyben a felek azt vállalták, hogy olyan teljesítménykibocsátás változást (csökkenést) készítenek elő, amely alapján a folyamatos feladatfinanszírozás az önkormányzat részéről pénzügyileg teljesíthető és ezzel a szolgáltatás fenntartható lesz. Ezért az alperes felhasználja a K-T. C. konzorcium javaslatait Ny. menetrend szerinti helyi autóbusz közlekedése optimális vonalhálózatának és menetrendi teljesítményének kialakítására, azonban a javaslatban foglalt gyakorlati bevezetése hosszabb időt és műszaki beavatkozásokat is igényel. A takarékoság érdekében az alperes elfogadta, és 2013. május 1-től be is vezette a felperes jogelődje által kidolgozott racionalizálási javaslatok részeként 2013. évben kb. 3 % kilométer teljesítmény megtakarítást eredményező menetrendi módosítást, amely mintegy 21 millió forint költségmegtakarítást eredményez 2013. évben. Tájékoztatták a minisztériumot arról is, hogy az alperesi önkormányzat 2013. januárban megtartandó testületi ülésén legalább a 2012. évi inflációt elérő díjemeléstről határoz, a döntést az alperes meghozta 2013. március 1-től 5,7 % átlagos díjemeléssel. A felperesi jogelőd 2013. évi várható adatai alapján az alperesnek azonban még további 187 millió forint ellentételezést kellene biztosítania ahhoz, hogy a 2012. december 7-i megállapodás szerinti folyamatos finanszírozás biztosítható legyen. (40095/16/14/F/I. sorszám alatt csatolt irat)

A Nemzetgazdasági Minisztérium 2014. január 13-i válasziratában arról tájékoztatta a peres feleket, hogy Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény hatályba lépett. A miniszter asszony 2013. november 16-i leveléhez kapcsolódóan azt kiegészítette azzal, hogy a hivatkozott törvény 3. sz. melléklet 19. pontjának a települési önkormányzatok helyi közösségi közlekedésének támogatására előirányzott összeg a törvénytervezet tárgyalása során az eredeti 1.013 millió forintról 2.013 millió forintra emelkedett. 2012. évhez hasonlóan a támogatást B. kivételével az a települési önkormányzat igényelheti, amely a tárgyév egészében a helyi közösségi közlekedést valamilyen formában biztosítja. A támogatás a tárgyév megelőző évben

ténylegesen teljesített - környezetvédelmi szempontból súlyozott - személyszállítási teljesítmények (férőhely-kilométer) arányában kerül elosztásra, figyelembe véve az egyes közlekedési üzemágazatok és a településkategóriák tárgyévét megelőző évi üzemi szintű fajlagos ráfordításait is.

A Kötv. szerinti és célzottan a helyi közösségi közlekedés támogatását szolgáló összegben felül az egyes önkormányzatok feladatainak támogatása érdekében a IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezetben belüli előirányzat-átcsoportosításáról szóló kormányhatározat alapján Ny. számára juttatott 600 millió forintos forrás szintén szolgálhatja a helyi közösségi közlekedés támogatását. A helyi személyszállítás Ny. esetében nem kötelező önkormányzati feladat, így annak közszolgáltatási szerződés keretében történő megrendelése és ellentételezése az önkormányzat felelőssége, ezért egyetért az önkormányzat azon törekvéseivel, hogy csak olyan közszolgáltatást rendeljen meg, amelynek finanszírozása fenntartható. (keresetlevél F/9. sz. melléklete)

2009-2017. évben Ny. helyi közösségi közlekedés finanszírozásának forrásai (eFt-ban)

Jogcímek	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Veszteség (ellentételezés)	225 906	269 257	286 510	132 998	187 983	250 175	288 721	339 646	
Állami hozzájárulás	92 373	101 604	97 450	100 251	66 834	69 814	59 228	55 045	
Önkormányzat által saját erőből utalás	122 627	113 396	117 550	400 000	420 000	420 000	430 161	430 161	
Összesen támogatási igény	440 906	484 257	501 510	633 249	674 817	739 989	778 110	824 852	914 890

(G.40.052/2018/8/A/III.)

5. A felek között 2013. április 15-én módosított közszolgáltatási szerződés I. fejezete a szerződés általános leírását tartalmazza, meghatározva a felperesi jogelőd tulajdonát a helyi személyszállítás végzésével összefüggésben szükséges eszközökről; rögzítve, hogy a beszerzett és a helyi közlekedésben használt autóbuszok után 2013. január 1-től 2016. december 31-ig további értékcsökkenés képződik, illetve bérleti díj merül fel. Ennek összege I. 4. 5. pontban meghatározásra kerül. A II. fejezet a közszolgáltatási jogok kizárólagosságára, illetve átruházására vonatkozó szabályozást tartalmaz. A III. fejezet a szolgáltatás feltételei, szolgáltatási követelmények szabályozásáról szól. A IV. fejezet a működési feltételeket rögzíti, az V. fejezet pedig a pénzügyi feltételeket határozza meg.

Az általános feltételekben a szerződő felek abban állapodtak meg, hogy a közszolgáltatási feladat a menetrendi vonalakkal leírt terület ellátására vonatkozik, az ellentételezés nélkül képződő veszteségek kiszámítása a közigazgatási területen lévő viszonylatokra (az 1. sz. mellékletként szerepeltetett vonalakon keletkező eredmények összegzéseként) együttesen kerül megállapításra (V.1. (2) bekezdés).

Az V.1.6. pont rendelkezése szerint a szolgáltatót a közszolgáltatási feladatok végzésével összefüggésben ellentételezés illeti meg, amelynek mértéke nem haladhatja meg a szolgáltató közszolgáltatási feladatok teljesítésével együtt járó költségeinek, méltányos nyereség (nettó árbevétel 1%-a) együttes összegének a díjbevétellel, szociálpolitikai menettámogatással és egyéb kapcsolódó bevételekkel és támogatásokkal együttesen nem fedezett összegét.

A költségösszetétel körében az elszámolható költségstruktúrát a 8. sz. melléklet tartalmazza (V.3.)

A szolgáltatót megillető ellentételezés kiszámításáról a V.4. pont tartalmaz rendelkezést, miszerint az ellentételezés várható összegének tervezése az V.2. pont alapján tervezett bevétel, valamint az V.3. pont alapján tervezett költség különbsége, növelve 1 % nettó árbevétel arányos nyereség összegével. Az így kiszámított ellentételezés tervezett összege előlegnek minősül. A felek az éves terveikben ezen összeget szerepeltetik, az éves beszámoló azonban a valós és tényleges adatok alapján számított ellentételezés összegét tartalmazza. *A tényleges ellentételezés összegét a megbízó a vonatkozó jogszabályok alapján állapítja meg, legkésőbb tárgyévet követő március 31-ig.* Amennyiben az előleg meghaladta a ténylegesen szükséges ellentételezés összegét, a különbséget a szolgáltató visszafizeti a megbízónak, *amennyiben az előleg nem éri el a ténylegesen meghatározott összeget, a különbséget a megbízó megfizeti a szolgáltatónak. E fizetésekre a megállapítást követő 5 napon belül kerül sor, ellenkező esetben a Ptk. késedelmi kamatszámítására vonatkozó rendelkezései az irányadóan követendő normák.*

Az V.8. pont számvitel, elszámolás: Amennyiben a szolgáltató a szerződés fennállásának időtartama alatt ellentételezésre válik jogosulttá, úgy az elkülönített elszámolás kötelezettsége az ellentételezés alapjául szolgáló közszolgáltatási kötelezettségekre is kiterjed. A közszolgáltatási tevékenységéről a szolgáltatási időszak kezdő napjától belső számvitelében köteles elkülönített elszámolást vezetni, és arról évente beszámolót, eredmény elszámolást készíteni, melyet tájékoztató jelleggel tárgyévet követő március 31. napjával benyújt a megbízónak (V.8.2.).

A szolgáltató a személyszállítási szolgáltatásokkal felmerülő eszközöket és forrásokat, bevételeket és ráfordításokat a vonatkozó törvény szerint meghatározott számviteli politikájában rögzített egységes, következetes, az átcsoportosítás lehetőségét kizáró elszámolás alapján tartja nyilván (V.8.3.).

A VI. fejezet az egyéb közszolgáltatással összefüggő jogok, kötelezettségek ellenőrzés részletes szabályait tartalmazza; 2.1.17. pontjában rögzítésre került, hogy legkésőbb minden év október 20-ig a szolgáltatás minőségének és gazdaságosságának jellemzőiről, az autóbusz-közlekedéssel kapcsolatban év közben összegyűlt fejlesztési és módosítási igényekről, a gazdálkodás várható alakulásáról általános tájékoztatót, előzetes beszámolót nyújt be a szolgáltató a megbízónak, ami alkalmas az adott évi közszolgáltatási tevékenységének mennyiségi, minőségi és gazdasági szempontú értékelésére. A VII. fejezet a felek közötti együttműködésről, míg a IX. fejezet az egyéb rendelkezésekről szól.

6. A felperes 2013. február 1-jén került bejegyzésre a Cg: cégjegyzékszámom. Tulajdonosa a Magyar Állam 1 db törzsrészcseppel. Jogelődjei a B. V. Zrt., H. V. Zrt, Sz. V. Zrt. 2015. január 15. napjától.

Az állami vagyonról rendelkező 2007. évi CVI. tv. 1.§ (2) bekezdése szerint állami vagyonnak minősül az állam tulajdonában lévő, a felperesi részvénytársaságban tagsági jogviszonyt megtestesítő részvények, mint értékpapírok összessége. Ezen értékpapírok felett a 3.§ (1) bekezdése szerint az államot megillető tulajdonosi jogokat és kötelezettségeket az NMV Zrt. gyakorolja.

A tulajdonos a felperesi zrt. számviteli politikáját igazgatósága X (számú) EMMK-IG számú határozatával jóváhagyta. A számviteli politika célja körében megállapítást nyert, hogy az a számviteli törvény által előírt beszámolási kötelezettség végrehajtásához szükséges módszerek és eljárások összessége, amely a felperes méretének, adottságainak, szabályozási környezetének gazdálkodási rendszerének leginkább megfelelő rendszer kialakítását alapozza meg. Célja, hogy a vállalkozásnál olyan számviteli információs rendszer funkcionáljon, amely elősegíti a társaság eredményes gazdálkodását, amelynek alapján a gazdálkodásról, a vagyoni helyzetről megbízható és

valós összképet adó információt tartalmazó éves beszámoló állítható össze, továbbá járuljon hozzá a döntéshozatalhoz szükséges információk biztosításához.

A felperes önköltségszámításának Y számon jóváhagyott szabályzata a számviteli szabályzatok egységesítése tárgyában készült ajánlasi dokumentációval összhangban áll. Célja körében meghatározásra került, hogy a 2012. évi XLI. törvény előírásai alapján a pénzügyi ellentételezéssel járó közszolgáltatási szerződés vagy meghatározott közszolgáltatási kötelezettség esetén a szolgáltató köteles belső számvitelében elkülönített nyilvántartást vezetni az adott közszolgáltatási szerződéshez, illetőleg közszolgáltatási kötelezettséghez kapcsolódó eszközökről és forrásokról, bevételekről és ráfordításokról.

A jogelőd számviteli politikája 2011. január 1-től volt hatályban a beolvasásig (2015.01.15.). A számviteli politika 6.1. pontja szerint a költségeket könyvszakértő értékelése szerint a társaság elsődlegesen a 6-7 számlaosztály számláira könyvelte, másodlagosan jelenítették meg a 5. számlaosztályban. A jogelőd önköltség számítási szabályzata szintén 2015. január 1-jén lépett hatályba, a beolvasás időpontjáig volt érvényben. A szabályzat 12. oldalán összefoglalták a tevékenységenkénti eredménykimutatás alapelveit. A bevételeknél elkülönítették a helyi autóbusz közlekedés bevételeit, a költségeket és ráfordításokat költségviselőként különítették el közvetlen, forgalmi, általános, műszaki általános és társasági általános költségekre. A kalkulációs sémát a 2. sz. függelék részletesen tartalmazta.

A beolvasás időpontjától hatályos számviteli politika VI.1. pontja szerint a költségeket a felperes elsődlegesen a 6-7. számlaosztály számláira könyveli, másodlagosan jeleníti meg az 5. számlaosztályban, azaz elsődlegesen költséghely, költségviselő szerint különíti el a költségeket, a 7. számlaosztályban a közvetlen költségeket, a 6. számlaosztályban a közvetett költségeket tartja nyilván. Innen egy átvezetési számla segítségével vezeti át a költségeket az 5. számlaosztályba, ahol a költségnem szerinti nyilvántartás valósult meg. Havonta könyvviteli zárlatot készít. A helyi bevétel elszámolására a felperes által fejlesztett ORACLE alapú analitikus nyilvántartást vezet. A számviteli politika 25. oldalán írottak szerint egyéb bevételként mutatta ki a helyi autóbuszal végzett közszolgáltatási tevékenységgel kapcsolatban felmerült, bevételekkel nem fedezett, indokolt költségek ellentételezésére a felperest előzetes adatok alapján megillető, de a közszolgáltatási szerződésben meghatározott eljárásrend alapján később véglegessé váló költségtérítés összegét, az időbeli elhatárolásokkal szemben.

A felperesi szolgáltató a belső számvitelében elkülönített nyilvántartást vezetett a perbeli közszolgáltatási szerződéshez kapcsolódó eszközökről, forrásokról, bevételekről és ráfordításokról a számvitelről szóló törvény alapján a számviteli politikájában rögzítetten. A felperest megillető ellentételezés számításának rendje előzetesen megszabott, objektív és átlátható meghatározott feltételekre épült a felperes számviteli politikája és önköltségi szabályzatában meghatározott rendben.

A közszolgáltatási szerződés 8.számú melléklete a számviteli törvény szerinti összköltség eljárással készített eredménykimutatási sémát/módszert tartalmazza. Mind a jogelőd, mind a felperes önköltség számítási szabályzatában foglalt részletes számítás és a 8.számú melléklet alapján el lehetett készíteni az önkormányzat számára a szükséges elszámolást. Mindkét a szabályzat az EK. rendeletnek megfelelő.

A perben kirendelt könyvszakértő szakvéleményében a felperesi jogelőd és a felperes számviteli politikáját, illetve önköltség számítási szabályzatát értékelve megállapította, hogy az összköltség

eljárással készített eredménykimutatásból (szerződés 8. sz. melléklete) nem állapítható meg sem a közvetlen, sem a közvetett költségek, azonban a számviteli nyilvántartás a számviteli politikával összhangban úgy került kialakításra, hogy könyveit elsődlegesen 6-7 számlaosztályban, másodlagosan 5. számlaosztályban vezette. Ilyen könyvvizetés mellett azonban egyértelműen megállapítható mind a közvetlen költség, mind a közvetett költség.

A közszolgáltatási szerződés V.4. pontja a szolgáltatót megillető ellentételezés kiszámításának módszerét tartalmazza. E szerint az ellentételezés várható összegének tervezése a bevételek és költségek különbségét jelenti, megnövelve azt az 1% árbevétel arányos nyereség összegével. Ez az összeg előlegnek minősül. Az alperes az éves költségvetésről és költségvetés vételének szabályairól rendelkező önkormányzati rendeleteiben határozta meg azt az összeget, hogy a felperes részére mekkora előleget állapított meg az 1/2012. (II.20.), 5/2013. (II.15.), 2/2014. (II.21.), és 2/2015. (II.19.) napján meghozott önkormányzati rendeleteiben (40095/2016/20. sz. jegyzőkönyv A/1. alatti mellékletei)

A perbeli 2013. április 15-i módosított közszolgáltatási szerződés 8. sz. mellékletének tartalma akként került meghatározásra, hogy a társaság önköltség elszámolási szabályzatában rögzítettek szerint a tevékenységenkénti eredmény bemutatása érdekében mind a bevételeket, mind a költségeket, illetve a ráfordításokat tevékenységenként ún. utókalkulációs módon vezette a felperes. A nyíregyházi üzemnek egy üzemkódja van és ehhez tartoznak az ún. utókalkulációs kódok. Valamennyi autóbusz egy azonosítóval való megkülönböztetésével a tárgyév elejétől a tárgyév lezárásáig az adott autóbuszal kapcsolatosan felmerült közvetlen költségeket rendszámanként, UTK kódon könyveli a felperes (M-né B. M. tanúvallomása 40095/2016/14. sz. jegyzőkönyv 16-17. oldala).

A tényleges ellentételezési összeget a tényleges éves adatok alapján *állapítja meg* az önkormányzat legkésőbb a tárgyévet követő március 31-ig. Az önkormányzat bár minden éven megtárgyalta, de a tényleges adatok alapján egyik évben sem döntött a tényleges ellentételezés összegéről.

A szakértő az EK. rendeletben meghatározott ellentételezési igény számítási módszerét összevetette a perbeli szerződésben meghatározottakkal, megállapítva, hogy az EK. rendelet a költségekből, ráfordításokból indul ki és a végén értékeli a bevételeket, ezzel szemben a perbeli szerződés a bevételekből indul ki, ezekből vonja le a költségeket, amelyet az észszerű haszon 1 %-os mértékével határoz meg.

Az EK. rendelet szerinti, 2012-2016. évekre megállapított ellentételezési összeget a szakértő megállapította; a felperes által meghatározott évenkénti ellentételezési igény ezt az összeget évenként bontásban nem haladta meg. Az alperes szerződés szerinti pénzügyileg nem rendezett fizetési kötelezettsége 2012-2016. közötti időszakra a szakértő számítása szerint 1.212.549 e Ft.

A közszolgáltatási szerződés a felperesre a tájékoztatás körében eltérő időpontokban több rendelkezést tartalmaz:

Minden negyedévet követő negyedévben tájékoztatást kell adnia az előző negyedéves tényadatokról a VI.2.1.16. pont szerint, majd október 20-ig az éves várható ellentételezésről kell számot adnia a felperesnek egy előzetes beszámoló készítésével VI.2.1.17. pont, majd a következő év február 28-ig könyvvizsgálói záradékkal ellátott végleges beszámolót kell benyújtania az önkormányzatnak (VI.6.1.18. pont rendelkezése szerint)

A peres felek között a közszolgáltatási szerződés határozott időtartama lejártával 2016. december 31. napján megszűnt, ezt követően az alperes az EK. rendelet 5. cikk (5) bekezdése alapján a felperest jelölte ki a közszolgáltatási tevékenység további végzésére négy hónap időtartamra; a peres felek egyező előadása szerint a közszolgáltatási szerződés lényeges rendelkezéseinek módosítása nélkül, majd ezt követően 2017. májusától 2018. június 30-ig meghatározott időtartamban a felek a szerződésüket meghosszabbították azzal a lényegi módosítással, hogy időközben az alperes beszerzésében gázüzemű, új CNG buszok beüzemelésére sor került, a személyszállítási közszolgáltatás jelenleg a gázüzemű buszokkal is történik.

A felperes a 2016. évi közszolgáltatási tevékenységének végleges, éves beszámolójának az alperes részére annak megküldését követően az alperes a szerződésben vállalt kötelezettség ellenére 2017. március 31-ig nem tárgyalta, nem terjesztette az alperesi közgyűlés elé, döntést nem hozott a beszámoló elfogadásáról és annak elutasításáról sem, ezért a felperes keresetét felemelte a 2016. évi éves gazdasági tevékenységhez igazodó 339.646.000 Ft ellentételezési igény megfizetésére annak 2017. április 6. napjától számított rPtk. 301/A.§ (2) bekezdése szerinti késedelmi kamatának megfizetésére is kiterjedően.

Peres felek közösen az eljárás szünetelésének megállapítását kérték 2018. január 17. napjával, majd 2018. április 13-án a felperes az eljárás folytatása iránti kérelmet terjesztett elő.

A felperes közszolgáltatói tevékenységének műszaki szakmai vizsgálatát a perben kirendelt F. J. igazságügyi közlekedési szakértő végezte el. Módszere: 2008- 2016. vizsgált időszakban megállapította, hogy milyen hatékonysági értékek voltak a felek között a perrel nem érintett időszakban, illetve a peresített 2012- 2016. gazdasági évek relációjában.

A felperestől beszerzett statisztikai adatok alapján a viszonyított évekre vonatkoztatva bázis viszonyszámokat képzett, majd a peresített időszakokkal összevetve az eltérések mértékét meghatározta és azt táblázatba foglalta. Megállapította, hogy a vizsgált teljes időszakban a vonalhálózat, a menetrend alig változott, így a meghatározó, a csúcspörgalmi időszakban szükséges járműpark mennyisége, a kapcsolódó fordarendszer, a minimálisan szükséges járművezetői létszám szükséglet sem változhatott. Az indított járatok száma azonban mintegy 10 %-os csökkenést mutat, míg a rásegítő járatok száma jelentős emelkedéssel jellemezhető, mely alapvetően a csúcsidőszak helyközi eszközökkel történő megsegítését tartalmazza. Az összes km mintegy 10%-os csökkenése mellett a férőhely-kibocsátás, a dinamikus férőhely mutatója alig változott, ugyanakkor az utasszám jelentős visszaesése következett be. Szakvéleményében részletezte a forgalmi statisztikai adatokat, a teljesítményadatokat, a szállított utasok megoszlását, az autóbusz állományt, az átlagos állományi létszámot, a tarifaváltozásokat, a jegy-és bérletfajták mértékét, futójavítások darabszámát, főbb költségeket, ráfordításokat, a főbb bevételeket. (40095/16/64. sz. alatt becsatolt alapszakvélemény)

Összefoglaló megállapítása szerint:

1. A felperes közszolgáltató tevékenysége, működési körén belül, a változó, adott esetben romló működési körülmények között a bevételi oldalon hatékonynak minősíthető.
2. A felperes közszolgáltató tevékenysége, működési körén belül a részletesen vizsgált legnagyobb, kikerülhetetlen és meghatározó költségtényezők, valamint az egyéb költségtényezők tekintetében is költséggazdálkodási szempontból hatékonynak minősíthető.
3. Miután a felperes közszolgáltató tevékenysége mind a bevételi, mind költségoldalán hatékonynak minősíthető, így eredménye tekintetében is hatékony gazdálkodónak minősíthető.

A két aggálytalan szakértői vélemény alapján a bíróság megállapította, hogy a felperesi szolgáltató mind az EK. rendeletnek, mind az Sztv. előírásainak, kiterjedve a peres felek szerződéses megállapodásban rögzítettekre is a felperes által érvényesített követelés összegszerűségének igazolására 2012-től 2016. gazdasági években eleget tett.

A felperes **keresetében** 2012-2016. gazdasági évekre a felperes által teljesített közszolgáltatás alapján 132.998.000 Ft + 187.983.000 Ft+ 250.175.000 Ft+ 288.721.000 Ft+ 339.646.000 Ft tőketartozás és annak minden tárgyév április 6. napjától számított, a gazdálkodó szervezetekre irányadó rPtk. 301/A.§ (2) bekezdése szerinti késedelmi kamatának megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Felperes munkadíjának megállapításához keresetleveléhez becsatolta a megbízójával megkötött megbízási szerződést.

Követelésének jogalapját a felek közötti 2013. április 15-én megkötött közszolgáltatási szerződés pénzügyi feltételek fejezetében szabályozott V.1.1, V.1.6., valamint V.1.8. pontja alapján jelölte meg azzal, hogy a felek az V.4. szerződéses rendelkezésében határozták meg az ellentételezés kiszámításának módját.

Figyelemmel arra, hogy az alperes évek óta az ellentételezéshez kapcsolódó szerződéses kötelezettségét nem teljesítette teljes körűen, ezzel jelentős mértékben veszélyeztette a felperesi szolgáltató tevékenységét; a felperesnek minden évben jelentős veszteséget eredményezett.

Keresetét szerződésszegéssel összefüggő kártérítés jogcímeire alapította, az alperesi önkormányzat felróható magatartásával tárgyévenként a felperes végleges beszámolóját tartalmazó követeléséről érdemi döntést nem hozott, azt az önkormányzat kizárólag megtárgyalta. Az alperesi teljesítés elmaradása miatt a felperes jelentős anyagi hátrányt, kárt szenvedett. Másodlagos jogcímen keresetét jogalap nélküli gazdagodás jogcímen is fenntartotta. Hivatkozott továbbá a rPtk. 5.§ (1) bekezdésében rögzítettekre; állítása szerint az alperes magatartásával joggal visszaélést követett el, amely azt eredményezte, hogy a felperes szerződésszerű szolgáltatása nyújtásához hiányzó pénzeszközöket más forrásból kellett biztosítani, amely az alperesi károkozás tényét is megalapítja.

A felperes keresetének összegszerűségének körében hivatkozott arra, hogy az alperes közgyűlése a perbeli szerződés alapján kiszámított és indokolt ellentételezés összegénél kevesebb összeget 2015. tárgyévben sem állapíthat meg az alperes megbízása alapján eljáró D. Bt. megállapításával - 2015 évben még nem rendezett támogatási igény 142 373 Ft a felperes által érvényesített 288.721 Ft-tal - szemben.

A felperes az ellentételezési igénye összegszerűségét számviteli politikájával és önköltség számítási szabályzatával, továbbá beszámolójának könyvvizsgálói auditálásával igazolta, súlyozottan értékelve azt, hogy az alperes érdemi kifogást a perbeli 2012-2016. évben soha nem terjesztett elő. Az igazságügyi könyvszakértő és F. J. közlekedési szakértő a felperes tényállításait igazolta, a könyvszakértő a felperesi kereset összegszerűségére is kiterjedően.

Az alperes **érdemi ellenkérelmében** a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen közjogi érvénytelenségre hivatkozott, utalva a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. (továbbiakban Möt.) 41.§ (3) bekezdésében foglaltakra, miszerint a felperesi szolgáltatót megillető ellentételezés összegéről a megbízói döntés az alperes közgyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozik.

Hivatkozott az EK. rendelet mellékletének 2. pontjában meghatározottakra, amely az ellentételezés kiszámításának pontos módszerét előírta. Az Sztv. 1.§ (4) bekezdése szerint e törvény az EK. rendelettel együttesen alkalmazandó. Az EK. rendelet 4. cikk (1) bekezdése a közszolgáltatási szerződések általános szabályai rögzítik a közszolgáltatási kötelezettségek egyértelmű meghatározását az érintett földrajzi területeken, a közszolgáltatási szerződésekben objektív és átlátható, a túlkompensációt elkerülő módon előre meg kell határozni mindazon paramétereket, amelyek ellentételezés esetén az ellentételezés kiszámításához alapul kell venni és a biztosított kizárólagos jogok természetét és mértékét. Meg kell határozni továbbá a szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó költségek megosztására vonatkozó szabályokat, amely a perbeli esetben nem valósult meg. Ez a megállapodás nem lehet egyenértékű a felperes egyoldalú döntése alapján meghozott önköltség megállapításáról szóló szabályzatával, mert az EK. rendelet 4. cikk (1) bekezdése azt nem teszi lehetővé.

Az Sztv. 30.§ (8) bekezdése szerint a felperesi szolgáltató belső számvitelében elkülönített nyilvántartását a (Sztv. 30.§ (7) bekezdésében meghatározott módon) legalább vonali szinten kell vezetni és úgy, hogy a (7) bekezdés szerinti egyes tételek érintett tevékenységhez való hozzárendelésének módszere egyértelmű legyen. Az Sztv. törvényi fogalmai között a vonal a 2.§ 35. pontban meghatározásra került, ezzel szemben Ny. üzeme egy vonalon került meghatározásra.

Az Sztv. 25.§ (3) bekezdésének o.) pontja a szerződéses kötelezettségek megszegése esetére vonatkozó szankciókat kötelezően előírtan tartalmaznia kell a jogkövetkezményekre is kiterjedően és az esetleges jogviták rendezésének módját is, amelyet a felek szerződése nem tartalmaz a kógens meghatározás ellenére.

A perben kirendelt igazságügyi könyvszakértő is a szerződés mellékletét képező 8. sz. melléklet értelmezésével megállapította, hogy az nem az Ek. rendelet szerinti megosztást tartalmazza, ezért a felperes a közszolgáltatási szerződés hatálya alatt az alperes részére jogszabályi feltételeknek megfelelő kimutatást nem terjesztett elő, hiszen ezt maga a szakértő végezte el az alapszakvéleményének 7. sz. mellékletében meghatározottak szerint.

A költségek konszenzusos megosztása, az ellentételezés kiszámításának módszere, illetve a vonali szintű nyilvántartás hiánya miatt az alperes az rPtk. 236.§ (3) bekezdésében szabályozott érvénytelenségi kifogást terjesztett elő. Az eljárás során új könyvszakértő és új közlekedési szakértő kirendelésére tett bizonyítási indítványt. Az eljárás alatt jogfenntartással előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését látta célravezetőnek, amelyet visszavont.

A felperes keresete alapos.

A perben a bíróságnak 2012-2016 között Ny. helyi személyszállítási közszolgáltatásának bevételekkel nem fedezett indokolt költségei ellentételezésének összegszerűségében kellett döntenie.

I. A felek közötti közszolgáltatási szerződésre irányadó anyagi jogi jogszabályok az uniós szabályozásra is figyelemmel az alábbiak:

A vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról az Európai Parlament és Tanács 2007. október 23-i 1370/2007/EK. rendelet (továbbiakban EK. rendelet) 2009. december 3-án lépett hatályba, e rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban (12. cikk).

Az EK. rendelet preambulumban számos megállapítás van, köztük az, hogy a közösségi jog szempontjából nem bír jelentőséggel, hogy a személyszállítási közszolgáltatásokat köz- vagy magánvállalkozások működtetik. A tagállamok szabadon meghatározhatják az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat a szerződés 5. cikkében említett szubszidiaritás és arányosság elvén. (12. pont)

A hosszú időtartamra szóló szerződések a piacnak a szükségesnél hosszabb időtartamra történő bezárulásához vezethetnek, csökkentve ezáltal a verseny által gyakorolt nyomás kedvező hatásait. A szolgáltatások minőségének védelme, valamint annak érdekében, hogy a verseny a legkevésbé torzuljon, a közszolgáltatási szerződéseknek határozott időtartamra kell szólniuk. (15. pont)

A szubszidiaritás elvével összhangban az illetékes hatóságok szabadon állapíthatnak meg szociális és minőségi kritériumokat a közszolgáltatási kötelezettségek minőségi előírásainak fenntartására és növelésére vonatkozóan, pl. a minimális munkafeltételek, az utasok jogai, a csökkent mozgásképességű személyek szükségletei, a környezet védelme, az utasok és a munkavállalók biztonsága, valamint a munkahelyekre és a szolgáltatásnyújtás helyén történő szociális védelemre vonatkozó kollektív szerződésbeli kötelezettségek és egyéb szabályok és megállapodások tekintetében. A szolgáltatók közötti átlátható és összehasonlítható versenyfeltételek biztosítása, valamint a szociális dömping kockázatának elkerülése érdekében az illetékes hatóságok különleges szociális és szolgáltatás minőségi követelményeket írhatnak elő. (17. pont)

A közszolgáltatási kötelezettségek teljesítése során felmerült költségek fedezésére az illetékes hatóságok által nyújtott ellentételezést oly módon kell kiszámítani, hogy elkerüljék a túlkompenzációt. Amennyiben valamely illetékes hatóság versenyeztetés nélkül kíván odaítélni egy közszolgáltatási szerződést, akkor is be kell tartania azokat a részletes szabályokat, amelyek biztosítják, hogy az ellentételezések összege megfelelő, továbbá tükrözik a hatékony és minőségi szolgáltatásra való törekvést. (27. pont)

A közszolgáltatási kötelezettségek teljesítésének a személyszállítási közszolgáltatások iránti keresletre gyakorolt bármely hatásának *a mellékletben foglalt számítási mód révén* történő megfelelő figyelembe vételével az illetékes hatóság és a közszolgáltató bizonyítani tudja, hogy a túlkompenzációt elkerülték. (28. pont)

Az EK. rendelet 4. cikkében meghatározta a közszolgáltatási szerződések és az általános szabályok kötelező tartalmát:

- a.) egyértelműen meg kell határozniuk a közszolgáltató által teljesítendő közszolgáltatási kötelezettségeket és az érintett földrajzi területeket;
- b.) objektív és átlátható, a túlkompenzációt elkerülő módon előre meg kell határozniuk
- i.) azon paramétereket, amelyek ellentételezés esetén az ellentételezés kiszámításához alapul kell venni; és
- ii.) a biztosított kizárólagos jogok természetét és mértékét,
- c.) meg kell határozniuk a szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó költségek megosztására vonatkozó szabályokat. Ezek a költségek különösen a személyzet, az energia, az infrastrukturális díjak, továbbá a személyszállítási szolgáltatások működtetéséhez szükséges, a közlekedési közszolgáltatásban használt járművek, gördülőállomány, valamint létesítmények karbantartása és javítása költségeit, továbbá az állandó költségeket és egy megfelelő tőkemegtérülést foglalhatnak magukban. (4. cikk (1) bekezdése)

A (3) bekezdés értelmében a közszolgáltatási szerződések időtartama korlátozott és nem haladhatja meg autóbuszos szolgáltatások esetén a 10 évet, míg a (4) bekezdés szerint szükség esetén -az eszközérték csökkenés leírására vonatkozó feltételekre figyelemmel- a közszolgáltatási szerződés időtartama legfeljebb 50 %-kal meghosszabbítható, ha a közszolgáltató olyan eszközöket biztosít, amelyek a közszolgáltatási szerződés tárgyát képező személyszállítási szolgáltatás végrehajtásához

szükséges eszközök összességének tekintetében jelentősek, és túlnyomórészt a szerződés tárgyát képező személyszállítási szolgáltatásokhoz kapcsolódnak.

A 6. cikk rendelkezik a közszolgáltatási ellentételezésről, amely szerint meg kell felelnie 4. cikkben meghatározott rendelkezéseknek, továbbá a mellékletben meghatározott rendelkezéseknek is.

A 6. cikk (1) bekezdésében említett ellentételezésre alkalmazandó szabályokról a melléklet annak kiszámítását szabályozza: az ellentételezés nem haladhatja meg az azon nettó pénzügyi hatásnak megfelelő összeget, amely megfelel a közszolgáltatási kötelezettség teljesítése által a közszolgáltató költségeire és bevételeire gyakorolt - pozitív vagy negatív - hatások összegének. A hatásokat úgy kell értékelni, hogy azt a helyzetet, amelyben a közszolgáltatási kötelezettséget teljesítik, összehasonlítják azzal a helyzettel, amely akkor állt volna fenn, ha a kötelezettséget nem teljesítették volna. A nettó pénzügyi hatás kiszámítása érdekében az illetékes hatóságnak (illetékes hatóság fogalom meghatározása 2. cikk b-c.) pont.) az alábbi rendszert kell követnie:

az illetékes hatóság(ok) által előírt, közszolgáltatási szerződésben és/vagy általános szabályban foglalt közszolgáltatási kötelezettséggel vagy azok csoportjával kapcsolatban felmerült költségek,

kivonva a kérdéses közszolgáltatási kötelezettségek keretében működtetett hálózaton belül keletkezett pozitív pénzügyi hatásokat,

kivonva a kérdéses közszolgáltatási kötelezettségek teljesítése során keletkezett díjakból vagy bármely egyéb bevételből származó bevételt,

hozzáadva az észszerű hasznot,

egyenlő a nettó pénzügyi hatással. (melléklet 2. pontja)

A költségek és bevételek kiszámítását a hatályos számviteli és adóügyi szabályoknak megfelelően kell elvégezni (4. pont).

Amennyiben egy közszolgáltató nem kizárólag közszolgáltatói kötelezettségek hatálya alá tartozó, ellentételezett szolgáltatásokat működtet, hanem más tevékenységet is végez, az átláthatóság növelése és a keretfinanszírozás elkerülése érdekében az említett közszolgáltatók számvitelében legalább az alábbi feltételeknek megfelelő elkülönítéseket kell végezni:

- az egyes tevékenységeknek megfelelő működési számlákat egymástól el kell különíteni és a megfelelő eszközök részét és az állandó költségeket a hatályos számviteli és adóügyi szabályok szerint kell felosztani;

- a közszolgáltató bármely egyéb tevékenységéhez kapcsolódóan valamennyi változó költséget, az állandó költségekhez való megfelelő hozzájárulást és az észszerű hasznot semmilyen esetben sem lehet a kérdéses közszolgáltatásra terhelni;

- a közszolgáltatással összefüggő költségeket az üzemeltetési bevételekkel és a hatóságok kifizetéseivel kell kiegyenlíteni, kizárva a bevételek átvitelének lehetőségét a közszolgáltató más tevékenységi területére (5. pont)

Észszerű haszon: egy adott tagállam ezen ágazatában szokásos tőkemegtérülési ráta, amelynek számításba kell vennie a közszolgáltató által a hatóság beavatkozásából következően viselt kockázatot vagy kockázat hiányát. (6. pont)

Az ellentételezési módszernek ösztönözni kell a következők fenntartását vagy fejlesztését:

- a közszolgáltató által végzett hatékony gazdálkodás, amelyet objektíven lehet értékelni, és

- megfelelően magas minőségű személyszállítási szolgáltatások nyújtása. (7. pont)

II. A személyszállítási szolgáltatásokról rendelkező 2012. évi XLI. tv. (továbbiakban: Sztv.) 2012. július 1-jén lépett hatályba; az 52.§ (2) bekezdés a.) pontjában rögzítettek szerint az 1370/2007. EK. rendeletnek való megfelelést szolgálja.

E törvény preambulumban megfogalmazást nyert, hogy alapvető célkitűzés a szolgáltatás központú, átlátható támogatási módokon keresztül ellentételezett, a társadalom és a költségvetés teherbíró képességét figyelembe véve olyan egységes közszolgáltatási személyszállítási rendszer kialakítása, amely elősegíti

- a közösségi közlekedés társadalmi és gazdasági elsőbbségének érvényrejutását az egyéni közlekedéssel szemben,
- az országos, a regionális és az elővárosi és a helyi személyszállításra vonatkozó európai uniós követelmények kielégítését, valamint
- a hatékonyan működő, folyamatosan javuló szolgáltatást megtestesítő szolgáltató előre tervezhető, átlátható és fenntartható finanszírozását.

Ennek érdekében a nemzeti szabályozás célja, hogy a közlekedési infrastruktúra működtetésének és pótlásának költségei, a közlekedési szolgáltató bevétellel nem fedezett indokolt költségei, továbbá az állam által jogszabályban biztosított utazási kedvezmények ellentételezéséhez nyújtott szociálpolitikai jellegű támogatások átlátható módon elkülöníthetők legyenek.

Értelmező rendelkezései meghatározza az ellátásért felelős fogalmát (5. pont), a helyi személyszállítási szolgáltatást (8. pont), a vonal (35. pont), és a járat fogalmát (11. pont).

Az Sztv. 4. címében az állami és települési önkormányzati feladatok kerültek rögzítésre, meghatározva az országgyűlés, a kormány, a közlekedésért felelős miniszter és a települési önkormányzat kötelező feladatát. A *települési önkormányzat önként vállalt feladata lehet* a helyi személyszállítás fejlesztésére vonatkozó koncepciók jóváhagyása, valamint azok végrehajtásának megszervezése, a közszolgáltatások megszervezésével kapcsolatos intézményi és szabályozási keretek kialakítása, a helyi személyszállítási közszolgáltatások megszervezése, *a közlekedési szolgáltatók kiválasztása, a helyi személyszállítási közszolgáltatások megrendelése* és a 4.§ (4) bekezdés d.) pontja értelmében *a helyi személyszállítási közszolgáltatások bevételekkel nem fedezett indokolt költségeinek megtérítése, valamint a szolgáltatások teljesítésének ellenőrzése.*

A közszolgáltatási szerződés a 18. címben került szabályozásra. A 25.§ (1) bekezdése rendelkezik a közszolgáltatási szerződés megkötésére felhatalmazott személyekről, így arra az önkormányzat nevében az önkormányzat képviselő-testületének felhatalmazása alapján a polgármester jogosult. E rendelkezés szerint amennyiben a közszolgáltatási szerződés a közlekedési szolgáltatónál gazdasági hátrányt okozó kötelezettséget tartalmaz a pénzügyi ellentételezés tekintetében, akkor legalább három éves pénzügyi (éven túli) kötelezettségvállalást kell tartalmaznia.

A helyi személyszállítási szolgáltatás esetén a személyszállítási közszolgáltatás része a helyi közszolgáltatási menetrend (2) bekezdés. A közszolgáltatási szerződésekre -ha e törvény vagy az EK. rendelet másként nem rendelkezik - a Ptk. szerződésekre vonatkozó általános szabályai az irányadók.

A szerződésnek a (2) bekezdésben és az EK. rendeletben meghatározottakon túl tartalmaznia kell többek között

- a közszolgáltatási feladatok ellátását biztosító személyi, tárgyi és pénzügyi feltételek részleteit, szükséges pénzügyi biztosítékokat (d. pont),
- a közszolgáltatási feladatok, illetve a közszolgáltatási kötelezettségek ellátásáért járó ellentételezés módját és mértékét, teljesítésének szabályait (n. pont),
- a szerződéses kötelezettség megszegése esetére vonatkozó szankciókat, jogkövetkezményeket -így különösen a kötbérfizetési kötelezettséget - valamint a szerződés felmondásának feltételeit az esetleges jogviták rendezésének módját o. pont).

A (4) bekezdés értelmében szabályozni kell a szolgáltatónak a szerződés teljesítésével kapcsolatos - legalább évenkénti - adatszolgáltatási kötelezettségét, amely lehetővé teszi az ellátásért felelős (alperes) számára a szolgáltató közszolgáltatási tevékenységének, a közszolgáltatási követelmények teljesítésének megítélését. A szolgáltató - az üzleti titokra vonatkozó előírások betartásával - tájékoztatja az ellátásért felelőst - ha más közszolgáltatási szerződés alapján is végez szolgáltatást vagy más nemzetközi, külön célú menetrend szerinti, különjáratú -személyszállítási szolgáltatást is ellát.

A szerződésben a szolgáltató kötelezhető a szolgáltatási területét érintő utazási igények alakulásának folyamatos figyelemmel kísérésére és a menetrend módosításának kezdeményezésére, szolgáltatásainak az igények változásához való igazítása érdekében (25.§ (5) bekezdés).

A közszolgáltatási kötelezettségről a 20. cím rendelkezik. A 29.§ (1) bekezdése értelmében az ellátásért felelős (alperes; 2.§ (5) bekezdés) közszolgáltatási kötelezettséget abban az esetben tarthat fenn vagy rendelhet el, ha

- a.) az adott közszolgáltatás biztosítását a lakosság érdeke megköveteli,
- b.) a közszolgáltatás gazdaságos ellátása más módon nem biztosítható, és
- c.) a szolgáltatónak kiegyenlíti a közszolgáltatási kötelezettségből eredő bevételekkel nem fedezett indokolt költségeit.

A közszolgáltatások finanszírozása, a személyszállítási közszolgáltatás bevételekkel nem fedezett indokolt költségeinek ellentételezését a 21. cím tartalmazza, amelyet az EK. rendelet 4. cikk (1) bekezdés a. és b. pontjában foglaltaknak megfelelően kell a közszolgáltatási szerződésben meghatározni annak részletes szabályait úgy, hogy

- a közlekedési szolgáltatót megillető ellentételezés számításának rendje előzetesen megszabott, objektív és átlátható módon meghatározott feltételekre épüljön, valamint
- az ellentételezés mértéke nem haladhatja meg a közlekedési szolgáltatók közszolgáltatási feladatok teljesítésével együtt járó költségeinek, méltányos nyereségnek a díjbevételel, szociálpolitikai menetdíj-támogatással és egyéb kapcsolódó bevételekkel és támogatásokkal nem fedezett összegét. (30.§ (4) bekezdés b-c.) pontja)

Ennek érdekében a szolgáltató köteles belső számvitelében elkülönített nyilvántartást vezetni az adott közszolgáltatási szerződéshez és közszolgáltatási kötelezettséghez kapcsolódó eszközökről és forrásokról, bevételekről és ráfordításokról a számvitelről szóló törvény alapján meghatározott számviteli politikában rögzített, az átcsoportosítás lehetőségét kizáró elszámolási rendnek megfelelően (30.§ (7) bekezdés).

A (8) bekezdés értelmében a nyilvántartást legalább vonali szinten és úgy kell vezetni, hogy a (7) bekezdés szerinti egyes tételek érintett tevékenységéhez való hozzárendelésének módszere egyértelmű legyen.

Az Sztv. 30.§ (1) bekezdése értelmében a közlekedési szolgáltató ellentételezésre jogosult. Ellentételezés esetén a közszolgáltatási kötelezettségből származó gazdasági hátrány számszerűsítésére, a közlekedési szolgáltatót megillető pénzügyi ellentételezés mértékére és módjára az EK. rendelet előírásai vonatkoznak.

III. Alperes működésére a perrel érintett időszakban a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. (továbbiakban: Möt) rendelkezései az irányadóak.

Az önkormányzati feladat és hatáskörök szabályozási tárgyban a 13.§ (1) bekezdése értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi

önkormányzati feladatoknak minősül különösen - a 18. pontban rögzített - helyi közösségi közlekedés biztosítása.

Az önkormányzat gazdálkodásáról rendelkező Mötv. 111.§ (2) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat gazdálkodásának alapja az éves költségvetése. Ebből finanszírozza és látja el törvényben meghatározott kötelező, valamint a kötelező feladatai ellátását nem veszélyeztető önként vállalt feladatait. A (4) bekezdés értelmében a költségvetési rendeletben működési hiány nem tervezhető. Az önkormányzati feladatok ellátását a képviselő-testület és szervei biztosítják (41.§.(2) bekezdés).

Az Sztv. 4.§ (4) bekezdése szerint a települési önkormányzat önként vállalt feladata a helyi személyszállítás (a fővárosban a fővárosi önkormányzat kötelező feladata.)

Az önként vállalt feladatok: a helyi személyszállítás fejlesztése, a személyszállítási közszolgáltatások iránti igény megállapítása nyomon követése, a helyi személyszállítási közszolgáltatások megszervezése, a közlekedési szolgáltató kiválasztása, a helyi közlekedés díjainak szerződés keretében történő megállapítása, a közszolgáltatások bevételekkel nem fedezett indokolt költségeinek megtérítése, valamint a szolgáltatások teljesítésének ellenőrzése, a menetrendi koncepciók kidolgozása.

IV. A felperes jogelődje 2014. évtől helyi-és helyközi személyszállítási közszolgáltatási feladatot végez az alperes megbízásából. A felperes jogelődje az autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállításról rendelkező 2004. évi XXXIII. tv. alapján járt el, e törvény a közszolgáltatási ellentételezésről annak 10. pontjában rendelkezéseket tartalmaz 2009. december 3-tól. A helyi közforgalmú közlekedés normatív támogatásának igénylése során a bevételekkel nem fedezett indokolt költségek meghatározásáról 2008. május 30-tól hatályos 8001/2008. (V.30.) KHM tájékoztató, majd 2009. április 15-től hatályos 1/2009. (IV.15.) KHM tájékoztató az EK. rendeletben foglaltakra is figyelemmel volt a 4.3. pontjában rögzítettek szerint. Mindkét tájékoztató 2011. december 31-ig volt hatályban.

2004-től - jelenleg is - a felperes Ny. helyi-és helyközi személyszállítási közszolgáltatását végzi piaci viszonyok között, a közszolgáltatási szerződésben szabályozott visszerthes ellentételezés mellett. Az ellentételezés számítását 2004-től az uniós normák, nemzeti törvények alapján a felek közötti szerződéses megállapodásban rögzítették.

A 2009.-2010.-2011. üzleti évekre vonatkozó, felperes jogelődje, valamint az alperes között 2012. december 7-én megkötött megállapodást megelőzően az alperes megbízásából eljáró K. J. szakmai megállapításai ellenére az alperes a közszolgáltatási tevékenység folytatására a felperest jogosította fel, az alperes közszolgáltatási szerződés felmondását követően az alperest megillető költség megfizetését a megállapodásban rögzített 10 éves időtartamban vállalta a felperes által alkalmazott, és az általa meghatározott eljárási rendben kiszámított összegben.

Az alperes a felek közötti elszámolás pénzügyi feltételeire vonatkozóan a közszolgáltatási szerződés módosítása érdekében intézkedéseket nem tett, kizárólag a közlekedéstudományi intézet által javasolt menetrendi módosítást hozzávetőlegesen 20 millió forint összegben csökkentette; az utasforgalmi számlálást az alperes kötelezettségei közül a költségcsökkentés érdekében mellőzte és a korábban működtetett rugalmas tömegközlekedést is megszüntette. (P. I. tanú 40052/18/6. sz. jegyzőkönyv 8. oldala)

A pénzügyi feltételek változatlan tartalma mellett az alperes mindvégig tisztában volt azzal, hogy a felperes szolgáltatása visszerhes, tudomásul bírta az ellentételezési igény összegéről is, hiszen ezt a felperes az előző bázisév adatai alapján a felperessel közölte, ennek ellenére évente hozzávetőlegesen azonos összegű előlegfizetési kötelezettségét teljesítette (2012-ben 400 millió forint, 2013-ban 420 millió forint, 2014. évben 420 millió forint, 2015. évben 430.161.000 Ft, 2016. évben 430.161.000 Ft).

2012. XII.31-ig az alperest, - mint az ellátásért felelőst - az a közszolgáltatási kötelezettség is terhelte, hogy köteles megvizsgálni a közszolgáltatási feladat más közlekedési eszközzel, más szolgáltatóval vagy más üzemeltetési feltételekkel történő ellátásának lehetőségét, és az összességében legkedvezőbb megoldást kell választani. A felperesi felmondás időpontjában az alperesnek ez a lehetősége adott volt az Sztv. 29.§ (2) bekezdése értelmében. Ennek ellenére a felperesi szolgáltató működésének továbbfolytatását igényelte, mint ahogy a megszűnt szerződést követően is a kijelölést a felperes kapta és a kijelölést követően is a felperessel kötött a felperes állítása szerint azonos tartalmú közszolgáltatási szerződést, amely 2018. június 30-án járt le.

A működési engedélyhez kötött felperesi tevékenység miatt a számviteli elkülönítéssel és a keresztfinanszírozás tilalmával összefüggésben a gazdasági versenyhivatal végzi a piacfelügyeletet, így felügyeleti szinten is az alperes által sérelmezett számviteli elkülönítés és a keresztfinanszírozás egységesítése törvényi szabályozás keretében is szabályozott. Ezen túlmenően nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes közvetlen állami tulajdonban áll, számviteli politikáját ezért a tulajdonosi jogot gyakorló NMV Zrt. hagyta jóvá, amely pénzügyi szabályzat a tulajdonosi azonosság miatt az ország régióiban egységesen szabályozott.

Az alperes által sérelmezett költségek megosztásának hiányát különösen azért tartotta sérelmesnek, mert a felperes több megrendelő részére végez helyi, illetve helyközi szolgáltatást, ezért az ehhez kapcsolódó költségek megosztása szükségképpen felmerül.

A felperes önköltségi szabályzatában a költségnemek és költséghelyek meghatározott körülírásával az igazságügyi szakértő megállapította, hogy emiatt a könyvelés objektív átlátható. M-né B. M. tanúvallomásaiban az utókalkulációs kód alkalmazásával a járművek rendszámához kapcsolódóan kizártnak minősítette ugyanazon költségnek más költségnemre történő elszámolását is, figyelemmel a szakértő által is értékelt LIBRA könyvelési program alkalmazására.

Az ellentételezési igény formáját a számviteli törvény nem határozza meg. A közszolgáltatási szerződés 8. sz. melléklete pedig a számviteli törvény szerinti összköltség eljárással készített eredménykimutatási sémát tartalmazza, amely a könyvszakértő véleménye szerint a számviteli törvény előírásainak megfelel (alapszakvélemény 21. oldal 12. kérdés).

A 8. sz. melléklet szerinti számítási mód, az ellentételezés összegének levezetése nem követi az EK. rendelet mellékletében leírt módszert. Az EK. rendelet szerinti számítást a szakértő a 7. sz. mellékletben elvégezte, amely ellentételezési igény a perrel érintett tárgyévekre vonatkozóan nem haladja meg a felperes keresetében érvényesített összegeket, ezért a felperes keresetének összecszerúsége igazolt.

Az a szakértői megállapítás, hogy a felperes szabályzatai az EK. rendeletnek megfeleltek, nem mond ellent az, hogy a 8. sz. mellékletben meghatározott, az ellentételezési igény számítása nem az EK. rendelet mellékletében meghatározott módon történt, hiszen az egyes részadatok ismeretében a korrekció elvégezhető, ennek eredményeként a szakértő magasabb összeget állapított meg a

felperes keresetében érvényesített összeghez képest. Az sem releváns az alperesi védekezéssel szemben, hogy az előzetesen számított ellentételezési összeget a felperes melyik mérlegsoron tartja nyilván, mert ennek könyvelése az ellentételezés összegére nincs hatással. (alapszakvélemény 10.kérdés).

A vonali nyilvántartás akadályát képezi az, hogy Ny-án a jegy-és bérletrendszer olyan feltételekkel működik, hogy sem a jegyet, sem a bérlet nem lehet adott utazáshoz és vonalhoz azonosítani. Ehhez informatikai fejlesztés szükséges elektronikus jegy- és bérletrendszer alkalmazásának bevezetésével. (40052/16/6. sz. jegyzőkönyv 21. oldal I. L. tanú utolsó bekezdés)

A közszolgáltatási szerződésben a vonali nyilvántartás szabályozott, akként, hogy az 1. sz. mellékletként szerepeltetett (menetrend) vonalakon keletkező eredmények összegzésként együttesen kerül megállapításra (V.1. pont szerződéses rendelkezés); pacta sunt servanda elve érvényesül. Ettől függetlenül a könyvszakértő megállapítása szerint a vonali nyilvántartás a felperes számviteli politikája szerint elkészített önköltségi szabályzat ismeretében Ny. város valamennyi vonalára meghatározható, a felperes nyilvántartása erre alkalmas.

Az Sztv. 24. címében rögzített, a közszolgáltatások teljesítésének ellenőrzése az alperest feljogosítja mind a monitoring, mind a kontrolling tevékenységre tekintve, hogy az ellátásért felelős (alperes) bármikor ellenőrizheti vagy megbízottja útján ellenőriztetheti a közlekedési szolgáltató közszolgáltatási szerződésben rögzített kötelezettségének teljesítését, különösen a közlekedési szolgáltató közszolgáltatási szerződéssel összefüggő pénzügyi gazdálkodására, az utazási okmányok és menetjegyek értékesítésének és elszámolásának szabályszerűségére, a jegyellenőrzésre, valamint a bevételek beszedésére vonatkozó kötelezettsége teljesítésére, a szükséges nyilvántartások előírás szerinti vezetésére. (35.§ (1), (2) bekezdés d., e., g.) pontjai)

Az alperes a fenti ellenőrzést a C-E. O. kft. megbízása alapján a perbeli vizsgált időszakot meghaladóan végeztette el, így annak megállapításai a perben nem lehetnek relevánsak.

Az alperesnek a közjogi érvénytelenséggel összefüggő hivatkozása alaptalan. A felperes követelése az általa teljesített szolgáltatáshoz igazodik, a közszolgáltatási szerződés peres felei e jogviszonyban piaci szereplők, hiszen a közszolgáltatási szerződés visszterhes szolgáltatás. Az alperes jogi státuszából adódóan a Möt. rendelkezései alapján az alperes kötelezettségvállalásához közgyűlési határozat szükséges, ennek tárgyában kell döntenie az alperesnek, mint ahogy a szerződésben is az alperes erre vállalt kötelezettséget. Az alperes a 2015. év ellentételezése meghatározásával (D. bt. szakmai anyaga) sem tette meg a szükséges további intézkedéseket sem közgyűlési határozat hozatalával, sem a megállapítások továbbfejlesztése érdekében. A szerződés rendelkezés ellenére az alperes az előlegfizetési kötelezettségét meghaladó ellentételezési igényről közgyűlési határozatot nem hozott, kizárólag arról tájékoztatta a felperest, hogy a közgyűlés a gazdasági évet lezáró felperesi beszámolót megtárgyalta.

Amennyiben szerződéses jogviszonnyal összefüggésben polgári jogi szempontól magatartást kifejtettek, úgy az lehet szerződésszegés vagy érvénytelenségi ok, amelyekre a szerződésszegési (szerződés teljesítése iránt) vagy érvénytelenségi jogkövetkezményeket kell alkalmazni.

A közszolgáltatási szerződés az éves ellentételezési igény megállapíthatóságához azt rendelte, hogy a felperes a közforgalmú közlekedés éves tényleges teljesítéséről készített beszámolót a következő év, lehetőleg február 28. napjáig a megbízónak megküldi a közgyűlési előterjesztéshez (VI.2.1.18.

Pont). A tényleges ellentételezési összeget megbízó a vonatkozó jogszabályok, ezen szerződésben hivatkozott előírások alapján állapítja meg legkésőbb tárgyévét követő március 31-ig. (V.4. pont). Amennyiben az előleg nem éri el a *ténylegesen meghatározott összeget, a különbséget a megbízó megfizeti a szolgáltatónak*. E fizetésekre a megállapítást követő 5 napon belül kerül sor, ellenkező esetben a Ptk. késedelmi kamatszámítására vonatkozó rendelkezései az irányadóan követendő normák.

A fentiekből következően az alperes az rPtk. 198.§ (1) bekezdése alapján az Sztv. 30.§ (1) bekezdésében meghatározottak szerint a perbeli szerződés V.4. pontnak megfelelően a szerződés teljesítésére köteles, az ellentételezési igény megfizetését az alperesnek teljesítenie kell. A késedelmi fizetés kezdő időpontja a felek közötti szerződés V.4. pontján nyugszik, annak mértékéről a bíróság az rPtk. 301/A.§ (2) bekezdése szerint határozott.

Az ellentételezési igény mértékének növekedése súlyozottan arányban állt az előregedett géppark üzemeléséből adódó költségeivel, az alperes által a menetrendben megrendelt kilométer teljesítményével, illetve azzal a ténnyel, hogy az állami hozzájárulás mértéke a finanszírozást illetően csökkent, továbbá az utasszám is jelentős mértékű csökkenést mutatott. Azt maga a felperes sem vitatta, hogy az alperes az állami hozzájárulás maximális mértékű igénybeviteléhez szükséges intézkedésével az intézkedéseit megtette (M-né B. M. tanú 40095/16/14. sz. jegyzőkönyv).

Az alperes által több jogcímen előterjesztett érvénytelenségi kifogás anyagi jogi jogintézmény, amely a keresettel szembeni védekezésként terjeszthető elő, emiatt a kereseti követeléshez igazodik. Az alperes által hivatkozott, a vonali nyilvántartás hiánya, a költségek megosztására vonatkozó megállapodás hiánya, továbbá a szerződéses kötelezettségek megszegése esetére vonatkozó szankciók hiánya az alperes által fizetendő ellentételezési igény mértékét nem befolyásolja.

A költségek megosztása körében az igazságügyi könyvszakértő a költségnevek és költséghelyek könyvelésével összefüggésben, figyelemmel a felperes által alkalmazott LIBRA könyvelési program használatára is, kizártnak minősítette egy költséghely többszöri alkalmazásának lehetőségét.

A vonali nyilvántartás körében a felek között megkötött közszolgáltatási szerződés I.2.2. pontja az általános rendelkezések között, valamint a V.1. pontja a pénzügyi feltételek általános feltételei között azt a rendelkezést tartalmazta, hogy az ellentételezés nélkül képződő veszteségek kiszámítása a közigazgatási területen lévő viszonylatokra, egy 1. sz. mellékletként szerepeltetett vonalakon keletkező eredmények összegzéseként együttesen kerül megállapításra, figyelemmel a Ny. Megyei Jogú Város területi adottságai és a kialakult utazási igények miatt. A meglévő autóbusz közlekedési vonalhálózat szoros egységet alkotó egésznek tekintendő.

A felek között irányadó közszolgáltatási szerződés a szerződésszegéssel összefüggő jogkövetkezményként kizárólag a késedelmi kamatfizetési kötelezettség alkalmazását tartalmazza, amely az alperesre kedvező. A felperes a rendes bírósági utat vette igénybe követelésének érvényesítésére, amely értelemszerűen kifogás alapjául nem szolgálhat. Emiatt az alperes érvénytelenségi kifogásában hivatkozott jogcímek az érvénytelenségi kifogás anyagi jogi jogintézmények jogkövetkezményei alkalmazására nem alkalmasak.

Fentiekből következően a bíróság megállapította, hogy a felek között irányadó, 2013. április 15-én módosított közszolgáltatási szerződés alapján a felperes által vállalt visszterhes szolgáltatás teljesítésére az érvényes szerződés alapján az alperes köteles az Sztv. 30.§ (1) bekezdésében meghatározott, az alperes által már teljesített előlegfizetési kötelezettségét meghaladóan.

Az alperes által előterjesztett további szakértői bizonyítást a bíróság elutasította. A könyvszakértő valamennyi kérdéskörben szakmai véleményét érthetően, világosan, koherensen adta elő; a 8.sz. melléklet szerinti számítást az EK.rendelettel összevetve maga végezte el a korrekciót kérdésfelvetés nélkül. A közlekedési szakértő véleménye számos arány felállításával és annak értékelésével határozta meg összegző megállapítását. Az Sztv. rendelkezéseiből is látható a személyszállítási közszolgáltatás sokrétűsége, összetettsége, részletessége. Az alperes által kiragadott, a szolgáltatás egyes elemeinek hangsúlyozása, értékelése a felperesi összetevékenység minőségének cáfolatára nem elégséges.

Az alperes az eljárás során pervesztes lett, ezért a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperesnek az igényérvényesítésével összefüggő költségeit.

A felperes a maximált összegű 1.500.000 Ft kereseti illetékfizetési kötelezettségét teljesítette, a jogi képviselével összefüggésben a felperes és közte megbízási szerződést becsatolta.

A 2016. április 21-én megkötött megbízási szerződés 11. pontja szerint a felperes jogi képviselője a megbízás teljesítéséért a pertárgyértékének 3 %-a + áfa megbízási díjat fizet meg oly módon, hogy a megbízási díj 1/3-át, azaz 1%-ot a szerződés aláírását követő 8 napon belül banki átutalással egyenlíti ki, míg a fennmaradt 2% + áfa megbízási díjrészt az elsőfokú ítélet kihirdetését követő 8 napon belül számla ellenében fizet meg a megbízott részére.

A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről rendelkező 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet a polgári perben a munkadíj összegét a 3§. (1) bekezdés c.) pontja szerint a 100 millió forintot meghaladó pertárgyérték esetén a b.) pontban meghatározott munkadíj és a 100 millió forint feletti összeg 1 %-ában határozza meg, de legalább egymillió forint összegben.

Amennyiben az ügyvéd által képviselt fél ügyvédi költségként a közte és a fél között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíjban határozza meg, úgy a felszámított munkadíj összegének mérsékléséről a 2.§ (2) bekezdése rendelkezik, amely esetben a bíróságnak a mérséklési lehetősége abban az esetben áll fenn, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

A felperes javára az ügyvédi munkadíjból álló perköltség a rendelet 2.§-ának (2) bekezdése alapján állapítható meg. Nem csupán a pertárgyértéke az ami, a pernyertes fél javára járó ügyvédi munkadíj megállapításának alapját képezi, hanem ezen túlmenően további szempontok, amely az ügy bonyolultsága, a per időtartama, a kifejtett ügyvédi tevékenység terjedelmével áll arányban.

A felperes az eljárás során kilenc tárgyaláson volt jelen. Az alperes a kereset elutasítását kérte, így a keresetében megfogalmazott tényállítás igazolására számos előkészítő iratot csatolt okirati bizonyítékaival együtt, egyéb bizonyítási indítványának előterjesztésével.

A per jogi és ténybeli megítélése nem egyszerű; a felperes igényével szembeni alperes érdemi védekezését kizárólag a perben terjesztette elő, amely a felperes jogi képviselőjének díja meghatározására értelemszerűen kihatással van. Azonban az 1 milliárd forintot meghatározó pertárgyértékhez igazított 3 %-os ügyvédi munkadíj ezzel az ügyvédi tevékenységgel arányban nem áll, ezért a bíróság a felperes perköltségét ügyvédi munkadíjból adódóan az általa ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel 4.000.000 Ft összegben határozta meg, s miután a felperes jogi képviselője áfa köteles, ezért azt bruttó összegben. A felperes 1.000.000 Ft-ot előlegezett szakértői díj jogcímén, amelyet az alperesnek a meg kell fizetnie a Pp.78§ (1) bekezdése alapján. Ugyanezen

költségviselési szabály szerint alperes saját perköltségét maga viseli. A fel nem használt elnöki letét visszafizetéséről a bíróság az alperes javára döntött, tekintve, hogy az 1.000.000 Ft megfizetésével az alperes ezen a jogcímen kötelezettségét teljesítette.

Nyíregyháza, 2018. augusztus 1.

Dr. Pataki Éva
bíró